

HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

2 decembrie 2009*

În cauza C-358/08,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 234 CE de House of Lords (Regatul Unit), prin decizia din 11 iunie 2008, primită de Curte la 5 august 2008, în procedura

Aventis Pasteur SA

împotriva

OB,

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul V. Skouris, președinte, domnii A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts (raportor) și E. Levits, președinți de cameră, domnii C. W. A. Timmermans, A. Rosas, A. Borg Barthet, M. Ilesič, J. Malenovský, U. Lõhmus, A. Ó Caoimh și J.-J. Kasel, judecători,

* Limba de procedură: engleza.

avocat general: doamna V. Trstenjak,
grefier: doamna L. Hewlett, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 30 iunie 2009,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Aventis Pasteur SA, de domnul G. Leggatt, QC, asistat de domnul P. Popat, barrister;

- pentru OB, de domnul S. Maskrey, QC, asistat de domnul H. Preston, barrister;

- pentru Comisia Europeană, de domnul G. Wilms, în calitate de agent,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 8 septembrie 2009,

pronunță prezenta

Hotărâre

¹ Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea Directivei 85/374/CEE a Consiliului din 25 iulie 1985 de apropiere a actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre cu privire la răspunderea pentru produsele cu defect (JO L 210, p. 29, Ediție specială, 15/vol. 1, p. 183), astfel cum a fost modificată prin Directiva 1999/34/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 10 mai 1999 (JO L 141, p. 20, Ediție specială, 15/vol. 5, p. 34, denumită în continuare „Directiva 85/374”).

² Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Aventis Pasteur SA (denumită în continuare „APSA”), societate stabilită în Franța, pe de o parte, și OB, pe de altă parte, ca urmare a punerii în circulație a unui vaccin despre care se pretinde că are defecte.

Cadrul juridic

Reglementarea comunitară

- 3 Primul, al zecelea, al unsprezecelea și al treisprezecelea considerent ale Directivei 85/374 prevăd:

„întrucât este necesară apropierea legislațiilor statelor membre cu privire la răspunderea producătorului pentru prejudiciile provocate de caracterul defectuos al produselor sale, deoarece neconcordanțele existente între legislații pot denatura concurența, pot afecta libera circulație a mărfurilor în cadrul pieței comune și pot determina un grad diferit de protecție a consumatorului împotriva prejudiciilor aduse sănătății și bunurilor sale de un produs cu defecte;

[...]

întrucât un termen de prescripție uniformă a acțiunii în despăgubiri trebuie să fie atât în interesul persoanei prejudiciate, cât și al producătorului;

întrucât, în timp, produsele se uzează, normele de siguranță devin mai riguroase, iar știința și tehnologia progresează; întrucât, de aceea, nu ar fi echitabil ca producătorul să fie răspunzător pentru o perioadă nelimitată de defectele produselor sale; întrucât, așadar, răspunderea sa ar trebui să înceteze după o perioadă de timp rezonabilă, fără a aduce atingere plângerilor deja înaintate;

[...]

întrucât, în conformitate cu sistemele juridice ale statelor membre, persoana prejudiciată poate avea dreptul la despăgubire pe baza unei răspunderi extracontractuale diferite de cea prevăzută de prezenta directivă; în măsura în care servesc și la atingerea obiectivului de protecție eficace a consumatorilor, prezenta directivă nu ar trebui să aducă atingere acestor dispoziții; [...]"

- 4 Directiva 85/374 prevede la articolul 1 că „[p]roducătorul este răspunzător pentru prejudiciul cauzat de un defect al produsului său”.
- 5 Articolul 3 din Directiva 85/374 are următorul cuprins:

„(1) «Producător» reprezintă fabricantul unui produs finit, producătorul oricărei materii prime sau fabricantul unei părți componente, precum și orice persoană care, aplicându-și numele, marca sau alt semn distinctiv pe produs, se prezintă drept producătorul acestuia.

(2) Fără a aduce atingere răspunderii producătorului, orice persoană care importă un produs în Comunitate, în scopul vânzării, locațiunii, leasingului sau altei forme de distribuție în cadrul activității sale comerciale, este considerat producător, în înțelesul prezentei directive și este răspunzător ca producător.

(3) Atunci când nu poate fi identificat producătorul produsului, orice furnizor este considerat drept producător, cu excepția cazului în care acesta comunică persoanei prejudiciate, în termen util, identitatea producătorului sau a persoanei care i-a furnizat produsul. Aceleași norme se aplică în cazul unui produs importat, în cazul în care pe acesta nu este indicată identitatea importatorului menționat la alineatul (2), chiar în cazul în care numele producătorului este indicat.”

6 Articolul 11 din Directiva 85/374 prevede:

„Statele membre prevăd în legislația lor că drepturile conferite persoanei prejudiciate în temeiul prezentei directive se sting la expirarea unui termen de zece ani de la data la care producătorul a pus în circulație produsul care a provocat prejudicii, cu excepția cazului în care persoana prejudiciată a inițiat, în această perioadă, o procedură judiciară împotriva producătorului.”

7 Potrivit articolului 13 din directiva menționată, aceasta „[...] nu aduce atingere drepturilor pe care persoana prejudiciată le poate exercita în conformitate cu normele din legislația privind răspunderea contractuală sau extracontractuală sau pe baza unui regim special de răspundere existent la data notificării directivei.”

8 Directiva 85/374 a fost notificată statelor membre la 30 iulie 1985.

Reglementarea națională

9 Directiva 85/374 a fost transpusă în Regatul Unit prin Legea din 1987 privind protecția consumatorilor (Consumer Protection Act 1987, denumită în continuare „Legea din 1987”).

- 10 Legea din 1987 a adăugat Legii din 1980 privind prescripția (Limitation Act 1980) o nouă secțiune 11 A, al cărei alineat 3 prevede:

„Acțiunile care intră în domeniul de aplicare al prezentei secțiuni nu pot fi formulate după expirarea unui termen de 10 ani, calculat cu începere de la data pertinentă [...]; prezentul alineat are ca efect stingerea dreptului la acțiune la expirarea termenului de 10 ani prevăzut mai sus, indiferent dacă a intervenit sau nu a intervenit decăderea din dreptul la acțiune sau dacă termenele prevăzute de dispozițiile următoare ale prezentei legi au început sau nu au început să curgă.”

- 11 Secțiunea 35 a Legii din 1980 interzice, în principiu, înlocuirea cu o nouă parte după expirarea termenului de prescripție. Cu toate acestea, în mod excepțional, în temeiul alineatului 5 litera b) și al alineatului 6 litera a) din această secțiune, normele de procedură pot acorda instanței competența de a efectua, în anumite circumstanțe, o astfel de înlocuire cu efect începând de la introducerea acțiunii inițiale. Astfel, este avută în vedere înlocuirea de către noua parte „a părții al cărei nume a fost menționat, din eroare, în locul numelui noii părți, în orice cerere formulată în acțiunea inițială”.
- 12 Norma 19.5 alineatul 3 litera a) din normele de procedură civilă (Civil Procedure Rules) conferă o astfel de competență de înlocuire instanței, pe care aceasta o poate exercita în mod discreționar. Cu toate acestea, norma prevede, chiar atunci când condiția pentru exercitarea acestei competențe este îndeplinită, că judecătorul ține seama de faptul că înlocuirea va avea drept consecință lipsirea pârâtului de efectul eliberator al expirării termenului de prescripție și nu permite înlocuirea decât atunci când consideră că, în împrejurările speței, aceasta este necesară pentru îndeplinirea actului de justiție.

Istoricul cauzei din acțiunea principală și cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare

- 13 Pasteur Mérieux Sérums et Vaccins SA (denumită în continuare „Pasteur Mérieux”), societate de drept francez care, ca urmare a unei schimbări de denumire, a devenit APSA, fabrică produse farmaceutice, printre care și un vaccin antihaemophilus.
- 14 Mérieux UK Ltd (denumită în continuare „Mérieux UK”), societate de drept englez, era, în 1992, o filială deținută 100 % de APSA, acționând în calitate de distribuitor, în Regatul Unit, al produselor fabricate de aceasta din urmă.
- 15 La 18 septembrie 1992, APSA a trimis un lot de doze de vaccin antihaemophilus la Mérieux UK, care a primit acest lot la 22 septembrie 1992. Cu această ocazie, APSA a trimis o factură filialei sale, care a achitat-o în mod corespunzător.
- 16 La o dată ulterioară, care rămâne necunoscută, dar care se situează către sfârșitul lunii septembrie 1992 sau începutul lunii octombrie 1992, o parte din acest transport a fost vândută de Mérieux UK Ministerului Sănătății britanic, având ca destinație un spital desemnat de acest minister. Acest spital a furnizat la rândul său o parte din aceste doze de vaccin unui cabinet medical stabilit pe teritoriul britanic.
- 17 La 3 noiembrie 1992, la acest cabinet, lui OB i-a fost administrată o doză din vaccinul în discuție.
- 18 Ulterior, OB a fost afectat de leziuni grave. Medicii curanți ai lui OB au considerat că aceste leziuni au fost cauzate de o infecție provocată de virusul herpes simplex. În schimb, OB susține că prejudiciul suferit este legat de caracterul defectuos al vaccinului care i-a fost administrat.

- 19 În 1994, APSA a constituit o „joint venture” cu Merck Inc. of the United States. Mériex UK a devenit filiala britanică a acestei «joint venture». Datorită unei schimbări de denumire, aceasta a devenit Aventis Pasteur MSD (denumită în continuare „APMSD”).
- 20 La 2 noiembrie 2000, OB a introdus în fața High Court of Justice (England & Wales), Queen’s Bench Division, o acțiune în despăgubire împotriva APMSD. În expunerea faptelor prezentată la 1 august 2001, acesta a susținut că vaccinul fusese fabricat de APMSD și că prezenta defecte, astfel încât intenționa să pună în discuție răspunderea acestei societăți în temeiul Legii din 1987.
- 21 În memoriul în apărare prezentat la 29 noiembrie 2001, APMSD a susținut că nu era decât distribuitorul vaccinului administrat lui OB, iar nu producătorul acestuia.
- 22 La 17 aprilie 2002, APMSD a răspuns unei cereri de confirmare a calității sale de producător reafirmând că nu era producătorul vaccinului. Aceasta a desemnat Pasteur Mériex ca fiind respectivul producător, fără a preciza că era vorba despre vechea denumire a APSA.
- 23 La 16 octombrie 2002, OB a introdus în fața High Court of Justice o acțiune în despăgubire împotriva APSA.
- 24 Deși a admis că este producătorul vaccinului în discuție, APSA a susținut că acțiunea îndreptată împotriva sa este prescrisă, termenul de 10 ani pentru introducerea unei acțiuni în temeiul Legii din 1987 expirând, astfel, potrivit acesteia, la 18 sau la 22 septembrie 2002, după cum data de la care începe să curgă acest termen corespunde datei la care vaccinul respectiv a fost trimis de APSA la Mériex UK sau datei la care aceasta din urmă l-a primit.

25 La 10 martie 2003, OB a solicitat ca APSA să înlocuiască APMSD în procedura inițiată împotriva acesteia din urmă în luna noiembrie 2000. El și-a întemeiat cererea pe faptul că, la momentul inițierii acestei proceduri, a crezut în mod eronat că producătorul vaccinului în cauză era APMSD.

26 Este cert că această cerere de înlocuire a fost prezentată după expirarea termenului de 10 ani prevăzut pentru inițierea unei proceduri judiciare împotriva unui producător al produsului despre care se pretinde ca are defecte.

27 APSA a susținut că, în măsura în care autorizează o astfel de înlocuire după expirarea termenului menționat, dreptul național nu este conform cu interpretarea care trebuie dată articolului 11 din Directiva 85/374, afirmație contestată de OB.

28 Prin decizia din 18 noiembrie 2003, primită de Curte la 8 martie 2004, High Court of Justice a formulat o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare, la care Curtea a răspuns prin Hotărârea din 9 februarie 2006, O'Byrne (C-127/04, Rec., p. I-1313).

29 A doua și a treia întrebare adresate de High Court of Justice în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea O'Byrne, citată anterior, erau formulate în următorii termeni:

„2) Atunci când o acțiune prin care se valorifică drepturi conferite reclamantului în temeiul directivei [...] în legătură cu un produs despre care se pretinde că are defecte este introdusă împotriva unei societăți A, considerând în mod eronat că A era producătorul produsului, deși, în realitate, producătorul produsului nu era A, ci o altă societate, B, poate un stat membru, prin legislația națională, să acorde o competență de apreciere instanțelor de judecată pentru a considera o astfel de acțiune ca fiind «o procedură judiciară împotriva producătorului» în sensul articolului 11 din directivă [...]?

- 3) Articolul 11 din directivă [...], interpretat în mod corect, permite unui stat membru să acorde o competență de apreciere unei instanțe pentru a autoriza înlocuirea lui A cu B în calitate de pârât în cadrul unei acțiuni de genul celei avute în vedere în cea de a doua întrebare de mai sus («procedura pertinentă») atunci când:
- a) perioada de 10 ani vizată la articolul 11 a expirat;
  - b) procedura pertinentă a fost inițiată împotriva lui A înainte de expirarea perioadei de 10 ani și
  - c) nu s-a inițiat nicio procedură împotriva lui B înainte de expirarea perioadei de 10 ani în legătură cu un produs care a provocat prejudiciul pretins de reclamant?”

³⁰ În Hotărârea O’Byrne, citată anterior, Curtea a răspuns la aceste două întrebări după cum urmează:

„Atunci când o acțiune este introdusă împotriva unei societăți considerate în mod eronat ca fiind producătorul unui produs, deși, în realitate, acesta era produs de o altă societate, trebuie în principiu ca dreptul național să stabilească condițiile potrivit cărora înlocuirea unei părți cu altă parte poate interveni în cadrul unei astfel de acțiuni. O instanță națională care examinează condițiile cărora le este subordonată această înlocuire trebuie totuși să asigure respectarea domeniului de aplicare *ratione personae* al Directivei 85/374, astfel cum acesta este determinat la articolele 1 și 3 din aceasta.”

- 31 Ca urmare a pronunțării Hotărârii O'Byrne, citată anterior, High Court of Justice a admis, la 20 octombrie 2006, cererea de înlocuire depusă de OB, pentru motivul că APMSD fusese chemată în judecată în mod eronat în locul societății APSA.
- 32 APSA a atacat cu apel această decizie în fața Court of Appeal. La 9 octombrie 2007, aceasta din urmă a respins apelul.
- 33 Fiind sesizată de APSA cu un recurs, House of Lords a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Faptul că legislația unui stat membru permite înlocuirea cu un nou pârât în cadrul unei acțiuni introduse în temeiul Directivei [85/374], după expirarea termenului de 10 ani prevăzut pentru valorificarea drepturilor [acordate persoanei prejudiciate] în temeiul articolului 11 din Directiva [85/374], în cazul în care singura persoană desemnată în calitate de pârât într-o procedură inițiată în această perioadă de 10 ani era o persoană care nu intra sub incidența articolului 3 din directivă, este compatibil cu directiva menționată anterior?”

Cu privire la întrebarea preliminară

- 34 Prin intermediul întrebării preliminare, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă Directiva 85/374 trebuie interpretată în sensul că se opune unei legislații naționale care, în cadrul unei proceduri judiciare inițiate în temeiul regimului de răspundere prevăzut de directiva menționată, autorizează înlocuirea unui pârât cu un altul după expirarea termenului de 10 ani stabilit la articolul 11 din această directivă atunci când persoana desemnată drept pârât în această procedură înainte de expirarea termenului menționat nu intra în domeniul de aplicare al directivei, astfel cum este definit la articolul 3 din aceasta.

35 În această privință, trebuie amintit că, la punctul 34 din Hotărârea O'Byrne, citată anterior, Curtea a statuat că, întrucât Directiva 85/374 nu se pronunță cu privire la mecanismele procedurale care trebuie aplicate atunci când o persoană prejudiciată introduce o acțiune în răspundere pentru prejudiciul cauzat de un produs cu defecte și comite o eroare în privința persoanei producătorului, revine, în principiu, dreptului național procedural sarcina să stabilească condițiile potrivit cărora înlocuirea unei părți cu o alta poate să intervină în cadrul unei astfel de acțiuni.

36 După ce a amintit, la punctul 35 din Hotărârea O'Byrne, citată anterior, că, având în vedere armonizarea totală urmărită de Directiva 85/374 cu privire la aspectele pe care le reglementează, definiția, prevăzută la articolele 1 și 3 din această directivă, a persoanelor responsabile împotriva cărora persoana prejudiciată are dreptul să introducă o acțiune în temeiul regimului de răspundere prevăzut de directiva menționată trebuie considerată ca fiind exhaustivă, Curtea a precizat, la punctul 38 din această hotărâre, că o instanță națională, atunci când examinează condițiile unei astfel de înlocuiri procedurale, trebuie totuși să asigure respectarea domeniului de aplicare *ratione personae* al acestei directive, astfel cum este determinat la articolul 3 din aceasta.

37 Articolul 11 din Directiva 85/374 se întemeiază pe aceeași voință de armonizare totală, la nivel comunitar, în materie de prescripție a drepturilor conferite persoanei prejudiciate în aplicarea directivei menționate.

38 Acest articol prevede un termen uniform de 10 ani, la expirarea căruia aceste drepturi se sting. Acesta stabilește, în mod imperativ, data de la care începe să curgă termenul menționat la data la care producătorul a pus în circulație produsul aflat la originea prejudiciului. Acesta prevede drept singură cauză de întrerupere a acestui termen inițierea unei proceduri judiciare împotriva acestui producător.

39 Astfel cum reiese din al zecelea considerent al Directivei 85/374, uniformizarea normelor privind prescripția urmărită de aceasta a fost dorită de legiuitorul comunitar atât în interesul persoanei prejudiciate, cât și al producătorului.

- 40 Această uniformizare face parte, pe de o parte, din obiectivul general, exprimat în primul considerent al Directivei 85/374, care constă în eliminarea disparităților dintre sistemele de drept naționale, care pot conduce la diferențe în privința nivelului de protecție a consumatorilor în cadrul Comunității.
- 41 Potrivit celui de al unsprezecelea considerent al Directivei 85/374, aceasta urmărește, pe de altă parte, să limiteze, la scară comunitară, răspunderea producătorului la o perioadă rezonabilă, având în vedere uzura graduală a produselor, severitatea în creștere a normelor de securitate și îmbunătățirea constantă a cunoștințelor științifice și tehnice.
- 42 Astfel cum arată avocatul general la punctele 49 și 50 din concluzii, voința legiuitorului comunitar de a circumscrie unor limite temporale regimul de răspundere obiectivă instituit prin Directiva 85/374 ține totodată seama de faptul că regimul respectiv presupune, pentru producător, o sarcină superioară celei dintr-un regim tradițional de răspundere, în scopul de a nu împiedica dezvoltarea tehnologică și pentru a menține riscurile legate de această răspundere specifică la un nivel la care să poată fi asigurate [a se vedea în acest sens punctul 3.2.4. din Raportul Comisiei din 31 ianuarie 2001 referitor la aplicarea Directivei 85/374 cu privire la răspunderea pentru produsele cu defecte; COM(2000) 893 final].
- 43 Rezultă că, indiferent de aplicarea eventuală a dreptului răspunderii contractuale sau extracontractuale sau a unui regim special de răspundere existent la data notificării Directivei 85/374, aplicare căreia aceasta din urmă nu îi aduce atingere, după cum reiese din articolul 13 și din al treisprezecelea considerent, „producătorul”, în sensul definit la articolul 3 din directiva menționată, este, potrivit articolului 11 din această directivă, eliberat de răspundere în temeiul acestei directive la expirarea unui termen de 10 ani de la punerea în circulație a produsului respectiv, cu condiția să nu fi fost inițiată în această perioadă o procedură judiciară împotriva sa.
- 44 În aceste condiții, o normă de drept național care autorizează înlocuirea unui părât cu un altul în cursul procedurii judiciare nu ar putea fi aplicată, având în vedere Directiva

85/374, astfel încât să permită participarea unui astfel de producător, după expirarea termenului menționat, în calitate de pârât la o procedură inițiată în acest termen împotriva unei alte persoane.

45 Astfel, soluția contrară ar însemna, pe de o parte, să se admită că termenul de prescripție de 10 ani stabilit la articolul 11 din Directiva 85/374 poate fi întrerupt în privința acestui producător de o altă cauză decât o procedură judiciară inițiată împotriva sa, ceea ce ar contraveni armonizării totale urmărite de directiva menționată cu privire la acest aspect.

46 O astfel de soluție ar conduce, pe de altă parte, la prelungirea termenului de prescripție în privința unui astfel de producător, bulversând previziunile acestuia din urmă cu privire la data exactă de la care ar trebui, în aplicarea articolului 11 din Directiva 85/374, să fie eliberat de răspundere în temeiul directivei menționate, ceea ce ar fi contrar nu numai uniformizării acestui termen urmărite de legiuitorul comunitar, ci și securității juridice pe care articolul 11 menționat ar trebui să o confere producătorului în cadrul regimului de răspundere obiectivă instituit de această directivă.

47 În privința acestui ultim aspect, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, principiul securității juridice, care are drept corolar principiul protecției încrederii legitime, impune, în special, ca aplicarea normelor de drept să fie previzibilă pentru justițiabili, acest imperativ impunându-se cu o rigoare specială atunci când este vorba despre o reglementare susceptibilă să comporte sarcini financiare, pentru a permite persoanelor interesate să cunoască cu exactitate întinderea obligațiilor pe care le impune (a se vedea Hotărârea din 10 septembrie 2009, Plantanol, C-201/08, Rep., p. I-8343, punctul 46 și jurisprudența citată).

48 De asemenea, trebuie adăugat că unele elemente subiective, întemeiate, de exemplu, pe atribuirea eronată, de către persoana prejudiciată, a calității de producător al produsului despre care se pretinde că are defecte unei societăți care nu are această calitate sau chiar pe intenția reală a persoanei prejudiciate de a-l urmări, prin intermediul acțiunii îndreptate împotriva unei astfel de alte societăți, pe producătorul menționat, nu ar putea, fără să încalce dimensiunea obiectivă a normelor de armonizare prevăzute de Directiva 85/374, să justifice înlocuirea, după expirarea termenului de 10 ani stabilit la articolul 11 din aceasta, a acestui producător în cadrul unei proceduri

inițiate în acest termen împotriva unei alte persoane (a se vedea în acest sens Hotărârea O'Byrne, citată anterior, punctul 26, precum și, prin analogie, Hotărârea din 17 iulie 2008, Comisia/Cantina sociale di Dolianova și alții, C-51/05 P, Rep., p. I-5341, punctele 59-63).

- 49 Având în vedere considerațiile precedente, articolul 11 din Directiva 85/374 trebuie interpretat în sensul că se opune ca o legislație națională care autorizează înlocuirea unui pârât cu un altul în cursul unei proceduri judiciare să fie aplicată astfel încât să permită participarea, după expirarea termenului pe care îl stabilește, a unui „producător”, în sensul articolului 3 din această directivă, în calitate de pârât la o procedură inițiată în acest termen împotriva unei alte persoane.
- 50 Cu toate acestea, Curtea, fiind sesizată cu o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare, este competentă să aducă, având în vedere elementele din dosar, precizări care urmăresc să îndrume instanța de trimitere în soluționarea litigiului din acțiunea principală (a se vedea în acest sens Hotărârea din 12 septembrie 2000, Geffroy, C-366/98, Rec., p. I-6579, punctul 20, și Hotărârea din 10 septembrie 2009, Severi, C-446/07, Rep., p. I-8041, punctul 60).
- 51 În această privință, trebuie să se arate, în primul rând, că rezultă din cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare că APMSD (fosta Mérieux UK), care a furnizat în 1992 sistemului de sănătate britanic vaccinul administrat lui OB, era, la acea dată, o filială deținută 100 % de APSA (fosta Pasteur Mérieux).
- 52 Într-un astfel de context, revine instanței naționale sarcina să aprecieze, conform normelor de drept național aplicabile în materie de administrare de probe, dacă punerea în circulație a produsului respectiv a fost determinată în fapt de societatea-mamă care l-a produs.

- 53 Dacă instanța națională constată prezența acestei împrejurări, articolul 11 din Directiva 85/374 nu se opune ca această instanță să considere că, în cadrul procedurii judiciare inițiate, în termenul stabilit de acest articol, împotriva filialei în temeiul regimului de răspundere prevăzut de directiva menționată, societatea-mamă, fiind „producător” în sensul articolului 3 alineatul (1) din această directivă, poate să înlocuiască această filială.
- 54 În al doilea rând, având în vedere împrejurarea, menționată la punctul 51 din prezenta hotărâre, că APMSD este furnizorul vaccinului administrat lui OB, trebuie amintit că, potrivit articolului 3 alineatul (3) din Directiva 85/374, atunci când nu poate fi identificat producătorul, furnizorul produsului trebuie considerat ca fiind producător, cu excepția cazului în care acesta comunică persoanei prejudiciate, în termen util, identitatea producătorului sau a propriului furnizor.
- 55 Astfel cum au subliniat atât Comisia Europeană, cât și avocatul general, la punctul 97 din concluzii, această dispoziție trebuie înțeleasă ca vizând ipoteza în care, având în vedere împrejurările speței, persoana prejudiciată de produsul despre care se pretinde că are defecte nu ar fi putut în mod rezonabil să identifice producătorul acestui produs înainte de a-și exercita drepturile împotriva furnizorului său, ceea ce, în prezenta cauză, revine, dacă este cazul, instanței naționale să verifice.
- 56 Într-o astfel de ipoteză, rezultă din articolul 3 alineatul (3) din Directiva 85/374 că furnizorul trebuie considerat ca fiind „producător”, dacă acesta nu a comunicat persoanei prejudiciate, în termen util, identitatea producătorului sau a propriului furnizor.
- 57 În această privință, trebuie, mai întâi, să se arate că simplul fapt că furnizorul produsului în cauză a negat calitatea sa de producător, cu excepția cazului în care acest furnizor însoțește această negare de indicarea identității producătorului sau a propriului furnizor, nu poate fi suficient pentru a considera că furnizorul respectiv a comunicat persoanei prejudiciate informația vizată la articolul 3 alineatul (3) din Directiva 85/374,

nici, așadar, pentru a exclude posibilitatea ca acesta să fie considerat ca fiind „producător” în temeiul acestei dispoziții.

58 În continuare, trebuie subliniat că condiția privind furnizarea unei astfel de informații într-un „termen util”, în sensul articolului 3 alineatul (3) din Directiva 85/374, implică obligația furnizorului chemat în judecată de o persoană prejudiciată de a-i comunica acesteia, din proprie inițiativă și în mod diligent, identitatea producătorului sau a propriului furnizor.

59 În acțiunea principală, va reveni, dacă este cazul, instanței naționale sarcina să verifice, având în vedere împrejurările speței, dacă APMSD și-a îndeplinit sau nu și-a îndeplinit această obligație, ținând seama, în special, de împrejurarea particulară că APMSD, fiind filiala APSA și achiziționând vaccinul în cauză direct de la aceasta din urmă, cunoștea în mod obligatoriu identitatea producătorului acestui vaccin la momentul la care OB a chemat-o în judecată.

60 Dacă verificările eventuale ale instanței naționale o determină pe aceasta să constate întrunirea condițiilor de aplicare a articolului 3 alineatul (3) din Directiva 85/374, APMSD ar trebui atunci considerată ca fiind „producător”, în scopul aplicării directivei menționate. Prin urmare, s-ar putea considera că procedura judiciară inițiată în luna noiembrie 2000 de OB împotriva acestei societăți în temeiul regimului de răspundere prevăzut de această directivă, potrivit articolului 11 din aceasta, a întrerupt termenul de prescripție în privința sa.

61 În schimb, pentru motivele prezentate la punctele 37-47 din prezenta hotărâre, o astfel de constatare, ca și, de altfel, o constatare în sens invers, nu ar permite, fără să încalce Directiva 85/374, admiterea cererii de înlocuire a APMSD cu APSA în procedura respectivă, având în vedere faptul că cererea menționată a fost introdusă de OB după expirarea termenului de care dispunea acesta din urmă, în temeiul articolului 11 din

Directiva 85/374, pentru a-și valorifica drepturile împotriva APSA în temeiul directivei menționate, astfel cum s-a amintit la punctul 26 din prezenta hotărâre.

- 62 Având în vedere ansamblul considerațiilor precedente, trebuie să se răspundă la întrebarea adresată că articolul 11 din Directiva 85/374 trebuie interpretat în sensul că se opune ca o legislație națională care autorizează înlocuirea unui pârât cu un altul în cursul unei proceduri judiciare să fie aplicată astfel încât să permită participarea, după expirarea termenului pe care îl stabilește, a unui „producător”, în sensul articolului 3 din această directivă, în calitate de pârât într-o procedură inițiată în acest termen împotriva unei alte persoane.
- 63 Cu toate acestea, pe de o parte, articolul 11 menționat trebuie interpretat în sensul că nu se opune ca instanța națională să considere că, în cadrul procedurii judiciare inițiate, în termenul stabilit de acesta, împotriva filialei deținute 100 % de „producător”, în sensul articolului 3 alineatul (1) din Directiva 85/374, producătorul menționat poate să înlocuiască această filială dacă această instanță constată că punerea în circulație a produsului respectiv a fost determinată în fapt de acest producător.
- 64 Pe de altă parte, articolul 3 alineatul (3) din Directiva 85/374 trebuie interpretat în sensul că, atunci când persoana prejudiciată de produsul despre care se pretinde că are defecte nu ar fi putut în mod rezonabil să identifice producătorul acestui produs înainte de a-și exercita drepturile împotriva furnizorului acestuia din urmă, furnizorul menționat trebuie considerat ca fiind „producător”, în special în scopul aplicării articolului 11 din directiva menționată, dacă nu a comunicat persoanei prejudiciate, din proprie inițiativă și în mod diligent, identitatea producătorului sau a propriului furnizor, ceea ce revine instanței naționale să verifice având în vedere împrejurările speței.

Cu privire la cheltuielile de judecată

65 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară:

Articolul 11 din Directiva 85/374/CEE a Consiliului din 25 iulie 1985 de apropiere a actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre cu privire la răspunderea pentru produsele cu defect trebuie interpretat în sensul că se opune ca o legislație națională care autorizează înlocuirea unui pârât cu un altul în cursul unei proceduri judiciare să fie aplicată astfel încât să permită participarea, după expirarea termenului pe care îl stabilește, a unui „producător”, în sensul articolului 3 din această directivă, în calitate de pârât la o procedură inițiată în acest termen împotriva unei alte persoane.

Cu toate acestea, pe de o parte, articolul 11 menționat trebuie interpretat în sensul că nu se opune ca instanța națională să considere că, în cadrul procedurii judiciare inițiate, în termenul stabilit de acesta, împotriva filialei deținute 100 % de „producător”, în sensul articolului 3 alineatul (1) din Directiva 85/374, producătorul menționat poate să înlocuiască această filială dacă această instanță constată că punerea în circulație a produsului respectiv a fost determinată în fapt de acest producător.

Pe de altă parte, articolul 3 alineatul (3) din Directiva 85/374 trebuie interpretat în sensul că, atunci când persoana prejudiciată de produsul despre care se pretinde că are defecte nu ar fi putut în mod rezonabil să identifice producătorul acestui produs înainte de a-și exercita drepturile împotriva furnizorului acestuia din urmă, furnizorul menționat trebuie considerat ca fiind „producător”, în special în scopul aplicării articolului 11 din directiva menționată, dacă nu a comunicat persoanei prejudiciate, din proprie inițiativă și în mod diligent, identitatea producătorului sau a propriului furnizor, ceea ce revine instanței naționale să verifice având în vedere împrejurările speței.

Semnături